

Onderwerp Conceptnota Zandwegen vrijgegeven voor inspraak
Ter informatie
Steller Dony Duifhuis

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	8178	Bijlage(n)	1	Ons kenmerk	120247-2023
Datum	26-4-2023	Uw brief van	-	Uw kenmerk	-

Geachte heer, mevrouw,

Voor u ligt de conceptnota Zandwegen. Een beleids- en beheerdocument om de cultuurhistorisch waardevolle zand- (en puin) wegen van de gemeente Groningen te beschermen en beheren.

Inleiding

De huidige nota Zandwegen (uit de voormalige gemeente Haren) stamt uit 1989 en was na meer dan drie decennia toe aan een herijking. In de loop der jaren is het gebruik van de zandwegen verschoven van hoofdzakelijk agrarisch naar een breed scala van functies. De verkeersintensiteit van personenauto's en het bijbehorende parkeren is toegenomen en ook heeft het gebied een meer recreatieve functie gekregen. Tegelijkertijd zijn de agrarische bedrijven in aantal afgenomen maar zijn machines zwaarder geworden. De verbreding van functies en toename van de verkeersintensiteit hebben gevolgen voor de kwaliteit van zandwegen en voor het beheer.

Het doel van de nieuwe nota Zandwegen is het samenbrengen van alle aspecten, dilemma's en beleidsvlakken die betrekking hebben op zand- en puinwegen om tot een integraal plan te komen waarbij de waarden van de zandwegen geborgd en waar mogelijk versterkt worden.

Het voortraject

Het project Zandwegen vloeit voort uit de harmonisatie bij de gemeentelijke herindeling. In het voorjaar 2020 heeft de Stichting Landelijk Gebied Haren (SLGH) uit eigen beweging aan het college advies uitgebracht via hun nota Zandwegen. Wethouder Philip Broeksma heeft als toenmalig gebiedswethouder voor het gebied Haren kennisgenomen van het advies en toegezegd deze te betrekken bij de herijking.

Volgvel 1

Vanwege het diverse karakter van de zandwegen is besloten deze herijking zo integraal mogelijk op te pakken. Voor het opstellen van de Nota Zandwegen zijn we eerst gaan inventariseren welke ideeën, wensen en suggesties er zijn bij de verschillende belanghebbenden in het gebied. Dit is gedaan aan de hand van verkennende gesprekken met de terreinbeherende organisaties als Natuurmonumenten, Groninger Landschap en Staatsbosbeheer, maar ook Geopark de Hondsrug, SLGH, de agrariërs en natuurlijk de bewonersorganisaties Dorpsbelangen Noordlaren, Plaatselijk belang Glimmen en Dorpsbelangen Onnen.

De rode draad van deze gesprekken is dat het zandwegennetwerk behouden moet blijven en daar waar mogelijk versterkt. Mensen zijn trots op het gebied en stralen dat ook uit. Maar er is ook sprake van tegenstrijdige belangen, bijvoorbeeld het verzoek van het afsluiten van sommige zandwegen voor gemotoriseerd verkeer tegenover toegankelijkheid voor iedereen. Of het aanleggen van meer fietspaden tegenover het niet aantasten van natuur. Maar op de meeste punten zijn de verschillende belangenorganisaties het eens met elkaar; het recreatieve gebruik moet niet nog meer toenemen, het onderhoud en beheer moet goed zijn en de overlast van gebruikers in de vorm van verkeer en parkeren moet beperkt worden.

Van alle gesprekken zijn gespreksverslagen opgesteld, waaruit een lijst met onderwerpen is voortgekomen om mee te nemen in de nota. Veel van deze onderwerpen gaan over het beheer en onderhoud en zijn suggesties hoe deze verbeterd moeten worden. Dit heeft geleid tot een andere aanpak voor het beheer en onderhoud, waarbij via een reguliere schouw wordt gekeken naar maatwerk per zandweggedeelte. Daarnaast nemen we uit deze gesprekken onder andere mee dat de zandwegen voor iedereen toegankelijk moeten blijven, dat toerisme niet meer moet toenemen en dat we het parkeren in de berm van zandwegen moeten tegengaan. Maar bovenal dat zandwegen beschermd en behouden moeten blijven.

Met de opgehaalde opmerkingen in de inventariserende gesprekken in het achterhoofd zijn we gestart met een inventarisatie waarbij we alle functies en waarden van een zandweg in beeld hebben gebracht en alle belangen tegen elkaar hebben afgewogen. De uitkomsten van dit proces heeft geleid tot het document dat voor u ligt.

We kunnen in de conceptnota geen gehoor geven aan alle opgehaalde wensen. Zoals gezegd is er sprake van tegengestelde belangen. Zo zouden de agrariërs de maximale aslastbeperking die nu op een aantal zandwegen geldt graag kwijt zijn. Met een hogere aslast is de kans op schade aan zandwegen -en daarmee aantasting van de ecologische en cultuurhistorische waarde- echter wel hoger. Ook willen bepaalde belangenorganisaties een aantal zandwegen verbieden voor gemotoriseerd verkeer. Omdat dit in strijd is met het beginsel dat de openbare ruimte voor iedereen is, gaan we hier in de conceptversie van de nota Zandwegen niet in mee. Hetzelfde geldt voor het toevoegen van fietspaden langs zandwegen, dit kan niet zonder het typische karakter van de zandweg aan te tasten. Bij alle maatregelen staat het cultuurhistorisch en ecologisch belang voorop.

De onderwerpen van de inventariserende gesprekken worden, samen met de opgehaalde reacties tijdens de inspraakperiode, opgenomen in een uitgebreid participatierapport dat een belangrijk onderdeel zal zijn bij het vaststellen van de definitieve versie van de Nota Zandwegen.

Een korte samenvatting

De kern van de conceptnota Zandwegen betreft de grote waarde die we hechten aan de landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden van het gebied. Het behoud en daar waar het kan versterken is ons uitgangspunt. De zandwegen dragen bij aan de herkenbaarheid van de landschapsgeschiedenis van dit deel van de Hondsrug. De landschappelijke verschijningsvorm (de ligging, de samenhang met de omgeving en het van oorsprong aanwezige zand uit de laatste ijstijd) is zeer bepalend voor de identiteit van het esdorpenlandschap.

De zandwegen vertegenwoordigen bovendien een hoge ecologische waarde, omdat ze bijdragen aan een groene dooradering van het landelijke gebied. Zandwegen zijn belangrijk voor het leefgebied van (zeldzame) planten- en dierengemeenschappen. Dieren kunnen zich langs bermen en hout- en bossingels verplaatsen. Daarnaast zijn de onverharde wegen ecologische verbindingen tussen natuurgebieden, waar dieren zich gemakkelijk over kunnen verplaatsen.

Om de zandwegen te beschermen en in stand te houden, beschrijven we in de concept nota een set van maatregelen die ervoor moet zorgen dat de druk op de zandwegen niet toeneemt, maar dat het gebied wel toegankelijk blijft voor eenieder die er woont, werkt en van wil genieten. Zowel recreatie, verkeer, beheer en onderhoud zijn ondergeschikt aan de cultuurhistorie en ecologie. Dat betekent dat we (recreatief) autoverkeer willen ontmoedigen en fietsers en wandelaars willen faciliteren daar waar het kan. De draagkracht van het gebied is daarbij een belangrijk uitgangspunt. Het houdt ook in dat we de zandwegen een betere planologische bescherming geven; verharding van een zandweg is uitgesloten. Voor het beheer kijken we naar het profiel van de zandweg als geheel. Niet alleen de rijbaan, maar ook de bermen, houtwallen, sloten, ect. Onderhoud geschiedt dan door middel van een periodieke schouw waarbij al deze elementen worden meegenomen.

Samenvatting van de voorgestelde maatregelen:

- De behoefte tot beheer en onderhoud wordt bepaald via een schouw.
- We maken een analyse van het netwerk van oude zandwegen; welke zijn verdwenen en welke kunnen eventueel ooit hersteld worden.
- We onderzoeken bij welke zandwegen het profiel is aangetast of waarvan is vastgesteld dat delen van de zandweg illegaal in gebruik zijn genomen. In die gevallen waarin dit is vastgesteld gaan we actief handhaven.
- We ontmoedigen het autoverkeer op de zandwegen door het terugdringen van recreantenverkeer middels het inzetten van nieuwe startpunten van wandel- en fietsroutes op logische plekken met beperkte (verharde) parkeergelegenheid.
- We zetten ook in op een gedragsverandering, waarbij we het belang van de zandwegen willen benadrukken en uitstralen zodat mensen zich bewust zijn van de bijzondere omgeving waar ze zich in bevinden en hun gedrag daarop aanpassen.
- We stellen op alle zandwegen een 30 km/h zone in en inventariseren de (huidige) verkeersborden.
- We stellen, voor de winterperiode, op alle zandwegen die binnen de categorieën landbouw of recreatie vallen een geslotenverklaring voor gemotoriseerd verkeer (bord C12) in, met uitzondering van bestemmingsverkeer.

Volgvel 3

- We monitoren de situatie met betrekking tot overlast van crossmotoren en zetten in op ontmoedigen van gebruik van (cross)motoren op de zandwegen.
- Voor het bouwverkeer stellen we dezelfde regels als elders in de gemeente; bij het aanvragen van een omgevingsvergunning moet ook getoetst worden op de aanrijroutes van de voertuigen. Dat wil zeggen; zo min mogelijk over de zandwegen, daar waar nodig rijplaten neerleggen en eventuele schade herstellen.
- Bestaande fietspaden blijven gehandhaafd. Er komen in principe geen nieuwe fietspaden bij.
- We blijven in overleg met de Provincie over de doorfietsroute Zuidlaren-Groningen.
- We werken een eenduidige regelgeving in het Omgevingsplan uit.
- Hieraan koppelen we een stelsel van regels om verharding (en half verharding) van zandwegen uit te sluiten.

Vervolg

De conceptnota Zandwegen is inmiddels zo ver gevorderd dat deze is vrijgegeven voor inspraak voor een periode van zes weken. Tijdens deze periode halen we op een laagdrempelige manier de meningen van de diverse belanghebbenden op. Dit middels het sturen van een uitgebreide bewonersbrief, een inloopavond, een projectpagina op de gemeentelijke website met contactformulier, en telefonische bereikbaarheid. Daarnaast bieden we ook de eerdere gesprekspartners de gelegenheid om langs te komen bij een inloopavond om op- en aanmerkingen kenbaar te maken. Alle binnengekomen reacties verzamelen we in het reactierapport, voorzien van een antwoord. En waar dit kan, verwerken we de reacties ook in de definitieve nota Zandwegen. Na de inspraakperiode zal de definitieve nota -al dan niet gewijzigd- worden voorgelegd aan uw raad.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.